

2024-07-02

Gem 2024/0065

Till Utbildningsdepartementet

Remiss av promemorian Hållbar och högkvalitativ läkarutbildning och klinisk forskning – förslag till ett reviderat ALF-avtal

Sveriges läkarförbund har fått rubricerat betänkande på remiss och vill framföra följande synpunkter.

Övergripande synpunkter

Läkarförbundet tillstyrker samtliga förslag presenterade i utredningen med de tillägg som lyfts nedan.

Läkarförbundet vill särskilt lyfta vikten av ökade anslag i enlighet med utredningens förslag, både till grundutbildningen och den kliniska forskningen. Utredningen redogör varför ökade anslag är nödvändigt på ett förtjänstfullt sätt.

Det är hög tid att komma till rätta med finansieringen av läkarutbildningen efter underfinansiering till vissa orter samt det nya sex-åriga läkarprogrammet med ökad andel verksamhetsintegrerat lärande. Lärosätena har redan rapporterat kostnadsökningar med anledning av det nya läkarprogrammet, som nyligen avslutat termin sex av tolv. Läkarutbildningen i Linköpings universitet är exempelvis regionaliserad till sydöstra sjukvårdsregionen vilket innebär en kostnadsökning jämfört med tidigare. Eftersom kostnadskonsekvenser av det sex-åriga läkarprogrammet redan finns idag borde höjningen av ALF-medel per helårsstudent ske innan den tolfte terminen inleds.

7.2 Definitionen av klinisk forskning

Förslaget i 7.2 ger ett tillägg till nuvarande definition av klinisk forskning. Ändringstillägget tillstyrks men med kommentar om att ytterligare justering kan behövas.

Tillägget kan behöva kompletteras för att inkludera klinisk forskning som kräver etiskt tillstånd via djurförsöksnämnd. Translationell forskning som avser att lösa ohälsoproblem kan kräva djurmodeller vilket innebär etiskt tillstånd från djurförsöksnämnd. Enligt den nya definitionen måste ett sådant forskningsprojekt ingå som delprojekt i ett projekt som har tillstånd från Läkemedelsverket eller Etikprövningsmyndigheten. Det vore olyckligt om sådan typ av forskning inte längre kan utföras inom ramen för ALF-finansiering. För att förhindra det bör tillägget till definitionen justeras.

7.5.2 Förslag om och fördelning av en ökning av ALF-ersättningen

Kvalitetsutvärderingar av forskning är viktigt. Citationsgenomslag kan vara bra för den forskning som publicerats i tidskrifter med högt anseende. Däremot ser det väldigt olika ut mellan specialitetsinriktningarna. Exempelvis har forskning inom kardiologi flera erkända tidskrifter. Jämfört med palliativ medicin som är en relativt nyare specialitet finns det färre tidskrifter att publiceras i.

Forskningsområden som är antingen relativt smala eller eftersatta blir missgynnade när citationsgenomslag inte justeras efter fält. Kvalitetsutvärderingar borde därför utföras med fältnormaliserade citeringsdata däri specialitetens storlek inom forskning kan beaktas för att jämföra ut skillnader mellan specialiteter och storlek på forskningsfält.

7.10 Resursfördelningsmodell

Utvärderingen av den kliniska forskningens kvalitet utvärderar all klinisk forskning. ALF-regioner med stora anslag för klinisk forskning utöver ALF-medel gynnas av nuvarande modell. I det nya avtalet görs resursfördelningsmodellen om ”för att ge incitament till att kontinuerligt förbättra och utveckla förutsättningarna för att kunna bedriva klinisk forskning av hög internationell kvalitet inom alla ALF-regioner.” (s. 168).

Givet att den nya definitionen för klinisk forskning antas i enlighet med utredningens förslag (oaktat Läkarförbundets kommentar, rubrik 7.2) kan den nya resursfördelningsmodellen behöva kompletteras för att inkludera all vetenskaplig produktion oavsett finansieringskälla. Om den nya definitionen antas finns det viss forskning som riskerar att inte längre omfattas av ALF-medel (se rubrik 7.2). Beräkningar utifrån den nya resursfördelningsmodellen bör inkludera all forskningsproduktion men det behöver framgå tydligt hur mycket av ALF-regionens vetenskapliga produktion som utförs med ALF-anslag. Beräkningarna kan även anges i relation till ALF-anslagets storlek för att jämföra mellan lärosätena.

Med vänlig hälsning,

Sofia Rydgren Stale
Ordförande
Sveriges läkarförbund

Matilda Fredholm
Utredare
Politik och Profession
Sveriges läkarförbund

matilda.fredholm@slf.se
Telefon 070-790 34 25